

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-535

| | | | |
|--|--|--|--|
| Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta | | Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos | |
| Tekijä-Författare-Author Hamara, Jenni | | | |
| Työn nimi-Arbetets titel-Title Katkoksen henget : Brasilialainen umbanda yhteiskunnallisessa muutoksessa | | | |
| Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaali- ja kulttuuriantropologia | | | |
| Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu | | Aika-Datum-Month and year 2007-12-07 | |
| | | Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 125 s., 2 liitettä | |
| <p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Pro gradu -tutkielma käsittelee brasilialaista umbanda-uskontoa ja sen keinoja käsitellä yksilön kärsimystä yhteisöllisesti. Brasilian uskonnollista kenttää luonnehtii nyt afrobrasilialaisen uskonnollisuuden suosion lasku ja karismaattisen kristillisyyden nousu. Siksi tutkielmassa verrataan umbandaa helluntailaisuuteen.</p> <p>Päämääränä on ymmärtää Brasiliassa tapahtuva uskonnollista ja yhteiskunnallista muutosta, jonka indikaattoreita uskonnot ovat. Tutkielmassa väitetään, että helluntailaisuuden puhuma kieli ja sen tavat rakentaa yhteisöjä vastaavat umbandaa paremmin Brasilian nykytodellisuutta. Laajemmassa perspektiivissä tutkielma on puheenvuoro antropologisessa keskustelussa, joka käsittelee kulttuurista muutosta ja tässä tapauksessa uskontojen tapoja sopeutua siihen. Tutkimusta varten on tehty kenttätö (3kk) Brasiliassa kesällä 2006.</p> <p>Umbandassa ja helluntailaisuudessa on paljon yhteneviä piirteitä, mutta logiikat, joiden mukaisesti ne välittävät vastoinkäymisten seurauksena syntyvää yksilön ja yhteiskunnan välistä katkosta kuitenkin poikkeavat toisistaan. Umbanda on luonteeltaan vastapoleleja yhteenvetävä ja sekoittava henkipossessiouskonto, joka rakentaa moraalia ja yhteisöä puhdistamisen ja parantamisen keinoin. Umbandassa likaiseksi luokiteltu otetaan mukaan rituaaliin ja liitetään osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa. Rituaalissa luodaan brasilialaisen logiikan mukaisesti yhteisö, joka jatkuu tämän maailman tuolle puolen. Niinpä sen luoman yhteisön voi nähdä jatkumona brasilialaiselle yhteiskunnalle. Umbanda kuitenkin toimii yhteiskunnan alueilla, joihin hegemonisten instituutioiden valta ja keinot lievittää yksilön kärsimystä eivät ulotu tai ovat heikot. Siksi umbandasta puhutaan tutkielmassa paikkaavana rakenteena.</p> <p>Helluntailaisuus pyrkii myös yksilön puhdistamiseen ja parantamiseen, mutta sen keinot poikkeavat umbandasta. Helluntailaisuus on umbandan tavoin individualistinen uskonto, mutta se liittää yksilön brasilialaisen yhteiskunnan sijaan universaaliin uskovaisten yhteisöön. Helluntailaisuus luo myös katkoksen uuden ja vanhan elämän välille. Helluntailaisuus käsittää kaikki ihmiset tasa-arvoisiksi yhteiskuntaluokkaan tai muihin piirteisiin katsomatta. Maanpäällinen yhteiskunta käsitetään toissijaiseksi. Helluntailaisuus onnistuu radikaalin katkoksen logiikallaan luomaan uudenlaisen yksilön ja tekemään tasa-arvoa korostavalla maailmankuvallaan yhteiskunnallista epätasa-arvoa näkyväksi. Sen arvomaailma ei kuitenkaan yleensä kanavoidu yhteiskunnalliseksi aktiivisuudeksi. Helluntailaisuus pyrkii ensisijaisesti muuttamaan yksilön uskovaiseksi, mutta tulee sivutuotteena luoneeksi kunnollisen kansalaisen. Helluntailaisuudessa siis yksilölähtöinen katkoksen luominen edelliseen elämään ja maanpäälliseen yhteiskuntaan johtaakin kunnollisen kansalaisen ja uudenlaisen yhteisöllisyyden syntyyn.</p> <p>Umbandan ja helluntailaisuuden tavat luoda yhteisöjä ja välittää yksilön ja yhteiskunnan välistä repeämää siis poikkeavat toisistaan. Umbandan pyrkimys nähdä Brasilia rotujen ja yhteiskuntaluokkien sulatusuunina on auttamattomasti vanhentunut. Koska uskonto ja yhteiskunta liittyvät aina toisiinsa, on uskonnon puhuttava kieltä, joka vastaa yhteiskunnallista tilannetta. Helluntailaisuus on onnistunut tässä umbandaa paremmin. Brasilialaista yhteiskuntaa luonnehtii nyt yhteensulautumisen sijaan konfliktin ja selkeiden rajojen kieli.</p> | | | |
| <p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>uskonto</p> <p>uskonnot -- umbanda</p> <p>helluntailiike</p> <p>uskonnollisuus</p> <p>kultit</p> <p>afrobrasilialaiset kultit</p> <p>yhteiskunta</p> <p>yhteiskunnallinen muutos</p> <p>Brasilia</p> <p>Latinalainen Amerikka</p> | | | |
| Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited | | | |
| <p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p> | | | |